

Besparen op rug van arme landen

Humanitaire programma's, ook in Syrië, sneuvelen door besparingen in ontwikkelingshulp

- Sinds 2011 telkens budget voor ontwikkelingshulp aangesproken om tekorten te dekken
- België doet geen moeite meer om de afgesproken 0,7 procentnorm te halen
- Wat na deadline 2015 van millenniumdoelen?

Lieve WOUTERS

Op 20 oktober 'kookte hij nog van woede' over de honger in de wereld. In Vlaanderen en Brussel organiseerde Bogdan Vanden Berghe met 11.11.11 meer dan zevenhonderd *Ik kook van woede*-soepacties. De honger terugdringen is een van de acht millenniumdoelen die in 2000 werden opgesteld met het oog op zichtbare beterschap in 2015.

„Met die einddatum in zicht zouden we een tandje moeten bijsteken, maar het omgekeerde is waar”, zucht de algemeen directeur van 11.11.11, koepel van de Noord-Zuidbeweging. „Tot 2010 hield België zich aan zijn engagement om te streven naar een uitgave voor ontwikkelingshulp van 0,7 procent van het Bruto Nationaal Inkomen. Sindsdien laat ons land de teugels vieren.”

In het regeerakkoord van 2011 stond dat de uitgaven in ontwikkelingshulp tijdelijk bevroren zouden worden. Dat ze niet zouden stijgen, vond de Noord-Zuidbeweging al erg genoeg. Toen de begroting eenmaal werd opgemaakt, zette de regering echter het mes in het ontwikkelingsbudget. Bogdan Vanden

Berghe: „In 2012 ging het van kwaad naar erger. Bij elke besparingsronde moest ontwikkelingshulp er opnieuw aan geloven. Intussen is al zeker voor 627 miljoen euro bespaard.”

Toen de minister van Begroting Olivier Chastel (MR) de ministers onlangs vroeg om alle 'vermijdbare' uitgaven te schrappen tot 2013, trok de Noord-Zuidbeweging aan de alarmbel. In twee dagen tijd plaatsten negentig organisaties hun handtekening onder de eis van 11.11.11 om geen bijkomende besparingen te doen voor 2013 op het budget van ontwikkelingssamenwerking en om een definitief budget vast te leggen voor 2014, in lijn met het regeerakkoord van 2011.

„Andere landen die zwaar hakken in de officiële ontwikkelingshulp zijn er veel erger aan toe”

Aan het hek voor het kabinet van Begroting werden portretten bevestigd van mensen die niet tot in België kunnen komen om hun rechten op te eisen in een betoging (onderstaande foto). Over hen gaat het wanneer ontwikkelingshulp wordt beschouwd als een 'vermijdbare uitgave'.

„De gevolgen van de opeenvolgende besparingen zijn nu al te voelen”, zegt Bogdan Vanden Berghe. „Tot nog toe is er vooral geschrapt in multilaterale instellingen zoals het Wereldvoedselfonds en in humanitaire opdrachten zoals in Syrië en Congo. Wat onze hulporganisaties betreft, daar komen de besparingen vooral hard aan in de noodhulp en bij kleinere project-

organisaties zoals de verbetering van het ondernemersklimaat in Vietnam, een programma tegen ondervoeding in Bolivia of drinkwatervoorziening in Senegal. Voor de grotere ngo's is het bang afwachten in 2014.”

Ondanks de drastische achteruitgang van de jongste jaren blijft België nog altijd een middelgrote donor. Dat vindt Vanden Berghe echter een magere troost. „Andere landen die zwaar hakken in de officiële ontwikkelingshulp zijn er economisch veel erger aan toe dan België. We hebben geen reden om zo diep te gaan.”

Intussen wordt het kader van de millenniumdoelen zelf al geëvalueerd door de internationale gemeenschap. Het is geslaagd in zover de schematische voorstelling ervan de wereld geholpen heeft om de problemen te definiëren, vooruitgang te meten en ook daadwerkelijk te boeken. Nu is het tijd voor een nieuw kader, klinkt het. Daarin mag de nadruk niet langer eenzijdig liggen op sociale ontwikkeling, maar moet die er evenzeer zijn op economische ontwikkeling en leefmilieu. Het moet in de toekomst ook om een universele agenda gaan, van toepassing op ontwikkelings- zowel als industrielanden. Als de doelstelling is om tegen 2030 armoede uit te bannen, dan moet ook België met name in Brussel de armoede te lijf gaan.

Welke rol speelt officiële ontwikkelingshulp dan nog? Is de 0,7 procentnorm niet verouderd? Vanden Berghe meent van niet. „Voor ons is het al lang vanzelfsprekend dat eerlijke handel, bijvoorbeeld, een belangrijke rol speelt in de ontwikkeling, maar de 0,7 procentnorm blijft een minimum”, zegt hij.

STANDPUNT

Bert CLAERHOUT

Wat Wereldoorlog I ons kan leren

„ 28 juni 1914. Zelden kondigde een zomer zich meer zomers aan dan die van 1914, schreef de Joods-Oostenrijkse schrijver en strijdbare pacifist Stefan Zweig in zijn biografie *De wereld van gisteren*. Die avond zat hij in het Kurpark in Baden, bij Wenen, zorgeloos in een boek te lezen. Ietwat verderop golfde de menigte vrolijk op de maat van de kapelmuziek. Plotseling stopte die. Zweig stond op, zag dat de muzikanten het paviljoen verlieten en de mensen opgewonden bijeenkwamen voor een net aangeplakt bulletin. Het was het telegram met de mededeling dat kroonprins Franz Ferdinand van Oostenrijk-Hongarije in Sarajevo bij een aanslag was gedood.

Volgens Zweig viel van de gezichten van de mensen aanvankelijk weinig emotie af te lezen. De kroonprins was niet bepaald geliefd, zijn overlijden riep dan ook weinig medeleven op. Integendeel, in Wenen en omgeving werd al gauw weer gelachen als voorheen. Niemand dacht aan een oorlog. Zweig maakte zich op voor een reis naar België waar hij zijn vriend en dichter Emile Verhaeren en de schilder James Ensor zou ontmoeten. Kort voor zijn vertrek wandelde hij nog met een wijnboer door de velden. „Als het weer zo blijft, krijgen we een wijn zoals nooit tevoren”, zei de boer. „De mensen zullen aan deze zomer nog vaak terugdenken.”

De man kon toen onmogelijk beseffen welke verschrikkelijke waarheid hij had uitgesproken. De weken nadien spraken de kranten almaar dreigender taal. De grootmachten stelden elkaar ultimatum en in het straatbeeld verschenen steeds meer soldaten en menigten die marsliederen zongen. Op 28 juli 1914 ten slotte brak het gewapende conflict uit dat voor een groot deel op onze Vlaamse velden werd uitgevochten en waarbij de hele wereld als een aardewerk pot in duizend stukken uiteenspatte. Van overal werden soldaten naar het westelijke front gestuurd. Ze zakten er tot aan hun enkels in de modder in de loopgraven, sneuvelden door kogels of door gifgas, of verdronken in de reusachtige, rioolachtige kraters vol slijmerig drab, ontstaan door regen en verrotting. Kortom, ze stierven als beesten: nat, besmeurd met modder, druipend van het bloed. Alleen wie geluk had, kreeg – gewikkeld in een tentzeil – een uitvaart en mocht op de dichtstbijzijnde begraafplaats rusten.

Het aantal boeken dat dezer dagen over de Eerste Wereldoorlog verschijnt, is niet bij te houden. Naarmate het herdenkingsjaar 2014 nadert, komen daar tal van nieuwe initiatieven bovenop – theateropvoeringen, tentoonstellingen, projecten voor vredeseducatie. Niet ten onrechte. Het is goed dat we er worden op gewezen dat vrede geen evidentie is. De geschiedenis leert niet alleen dat een wereld van veiligheid en zorgeloosheid plotsklaps in een gruwelijk slagveld kan worden omgetoverd, maar ook dat er altijd ergens wel een oorlog aan de gang is. Na de Eerste en de Tweede Wereldoorlog waren er de oorlogen in Zuidoost-Azië, het Midden-Oosten, ex-Joegoslavië, Irak, Afghanistan. Aan vrede moet je bouwen en dat doe je niet door tot meerdere eer van God en vaderland mensen tot geweld aan te zetten. Wel door te onderhandelen, compromissen te sluiten en zodoende een gemeenschappelijk doel te dienen.

Laten we hopen dat de massale herdenking van de Grote Oorlog de internationale gemeenschap het besef bijbrengt dat de zin van een oorlog nooit in het bestaan ervan zelf kan liggen – in het geweld dat ermee gepaard gaat of in de vitaliteit van het moment. Tegelijk mogen de beelden en herinneringen aan het mensonwaardige leven in de loopgraven niet de illusie wekken dat er nu – dankzij allerlei militaire spijttechnologieën – 'propere oorlogen' bestaan. Elke oorlog of militaire aanval eist onschuldige mensenlevens en is zodoende per definitie nooit 'proper'. Wereldleiders en legeraanvoerders die de mond vol hebben over 'chirurgische aanvallen', maken zichzelf wat wijs om makkelijker hun menselijke verantwoordelijkheid te ontvluchten. ”

Het mensonwaardige leven in de loopgraven toen impliceert niet dat er nu 'propere oorlogen' bestaan

Bogdan Vanden Berghe (rechts): „De 0,7 procentnorm blijft een minimum.” © 11.11.11